

CZU: 37.048.4:371.12

DOI: 10.36120/2587-3636.v24i2.136-142

CLUBUL „VIITORUL PEDAGOG” CA CONCEPT ȘI CA FORMĂ SPECIFICĂ DE GHIDARE A ELEVILOR ÎN CARIERA DIDACTICĂ

Marianna SAVVA, doctorand

<https://orcid.org/0000-0003-0618-5360>

Universitatea de Stat din Moldova

Rezumat. În acest articol prezentăm concepția Clubului „Viitorul Pedagog”. Acest proiect presupune crearea unui club la nivelul instituției de învățământ general și are ca misiune generală crearea condițiilor și mecanismelor de ghidare a elevilor în cariera didactică ca factor de formare a resurselor umane în domeniul educațional. Astfel, evidențiem anumite prevederi privind constituirea și funcționalitatea acestui club la nivel școlar.

Cuvinte-cheie: clubul „Viitorul Pedagog”, cariera didactică, ghidarea în cariera didactică.

"THE FUTURE TEACHER" CLUB AS A CONCEPT AND SPECIFIC FORM OF GUIDING PUPILS IN THE TEACHING CAREER

Abstract. In this article we present the concept of the "Future Teacher" club. This project involves the creation of a club at the level of the general education institution and its general mission is to create the conditions and mechanisms to guide pupils in their teaching career as a factor in the formation of human resources in education. Thus, we highlight certain provisions regarding the establishment and functionality of this club at school level.

Keywords: "Future Teacher" club, teaching career, guidance in teaching career.

Introducere

Epoca postmodernismului a generat schimbări de atitudini față de educație. În societățile corect organizate statutul pedagogului este foarte înalt. Teoretic toată lumea este de acord cu această afirmație, însă în mod practic situația diferă semnificativ. În țara noastră cu regret, la etapa actuală în instituțiile de învățământ general nu se realizează o diagnosticarea candidaților în planul dotării pedagogice. În mod ideal ar fi ca în activitatea educațională să fie promovate persoane care au predispoziții către această profesie [5, p.7]. Reieșind din aceste realități ne propunem să prezentăm un proiect al concepției Clubului „Viitorului Pedagog”.

Clubul „Viitorul Pedagog” reprezintă o formă de ghidare (autoghidare) în cariera didactică a elevilor din învățământul general, și presupune o reuniune a elevilor din clasele gimnaziale și liceale care funcționează în baza autoguvernării sale sub îndrumarea consilierilor în ghidare în carieră, psihologi sau psihopedagogi. Acest club se organizează în cadrul instituțiilor de învățământ general gimnazii și licee sau/și la nivelul interinstituțional (raional/municipal).

Constituirea acestor cluburi la nivel instituțional școlar are ca premise și argumente mai multe realități din sistemul de învățământ național cum ar fi nivelul scăzut al statutului cadrului didactic în societate, nivelul scăzut de satisfacție profesională al cadrului didactic, nivelul scăzut de promovare/ghidare în cariera didactică a elevilor la nivel instituțional,

nivelul scăzut de valorificare a mecanismelor interne de ghidare în cariera didactică, prezența percepțiilor eronate ale elevilor privind profesiile didactice, manifestarea din partea unor cadre didactice a unei atitudini nu tocmai pozitive față de propria profesie.

Cadrul funcțional al Clubului „Viitorul Pedagog”

Constituirea Clubului își propune următoarele obiective:

- identificarea și atragerea în activitatea clubului a elevilor cu aptitudini și interes pentru cariera didactică;
- valorificarea și dezvoltarea atitudinilor pozitive a elevilor față de profesiile pedagogice;
- organizarea și implicarea elevilor/membrilor clubului în activități de formare a percepției și a imaginii profesionale pozitive față de cariera didactică;
- implicarea elevilor/membrilor clubului în activități care generează orientări spre cariera didactică;
- implicarea elevilor într-un sistem de activități specifice carierei didactice în vederea acumulării unor experiențe profesionale inițiale;
- organizarea periodică a manifestărilor privind problematica ghidării în cariera didactică a elevilor din mediul gimnazial și liceal la nivel local și național;
- organizarea schimbului de experiență și de valorificarea demersurilor inovative în domeniul ghidării în cariera didactică a elevilor prin rețeaua cluburilor „Viitorului Pedagog” la nivel local și național;
- promovarea statului și rolului cadrului didactic în societate prin activități în cadrul comunității, prin publicații și internet;
- crearea unor contexte și modalități de responsabilizare a factorilor de decizie la nivel raional și instituțional privind poziționarea și asigurarea durabilă cu cadre didactice tinere.

Ghidarea elevilor în cariera didactică reprezintă un proces complex și este influențată de mai mulți factori. În acest sens, în cadrul clubului vor fi organizate și alte tipuri de activități, la fel care vor contribui la ghidarea elevilor în cariera didactică, cu parteneri cu care vor fi stabilite parteneriate educaționale și de colaborare, și anume:

- ✓ cu familiile elevilor care sunt membri ai cluburilor;
- ✓ cu administrația publică locală;
- ✓ cu colegiile și facultățile cu profil pedagogic;
- ✓ cu alte cluburi ale viitorilor pedagogic din țară, care ar forma o rețea;
- ✓ cu centre științifice, cu centre de formare continue, centre de ghidare în carieră;
- ✓ cu Direcțiile raionale/municipal de învățământ;
- ✓ cu Asociația Națională a Elevilor;
- ✓ cu diferite Asociații ale Elevilor.

În continuare o să ne referim la un anumit tip de activități care se vor organiza în cadrul clubului, și anume implicarea elevilor într-un sistem de activități specifice carierei didactice.

Logica implicării elevilor în asemenea activități presupune cum un elev înțelege dacă i-ar plăcea să fie profesor sau nu, dacă el acest lucru nici nu l-a încercat vreodată? Implicarea în asemenea tip de activități are ca scop acumularea de către elevi a unor experiențe profesionale inițiale organizate și realizate la nivel școlar. Importanța includerii elevilor în asemenea tip de activități specifice profesiei didactice rezidă în trezirea interesului elevului care are rolul de cadrul didactic, menținerea acestui interes, și transformarea în timp a acestuia în satisfacție preprofesională care ulterior ar putea deveni o motivație privind o posibilă alegere a unei profesii didactice.

În urma implicării elevilor în asemenea tipuri de activități presupunem că aceștia vor descoperi/conștientiza că le place să realizeze aceste activități, obținând o anumită satisfacție/succes, neștiind până atunci de acest lucru. Numărul activităților în care se vor implica elevii vor fi minim două, deoarece în primele activități elevul care va organiza și desfășura activitatea nu cunoaște atât de bine clasa de elevi și nu se simte atât de sigur și încrezut în sine, și în mod practic nici nu pot într-un timp atât de scurt să perceapă cu adevărat ce emoții simt.

Numărul de activități organizate și desfășurate va depinde de emoțiile pe care le va manifesta elevul. Elevii care vor manifesta inițial emoții pozitive, vor continua să se implice în cât mai multe și diverse activități. În contextul dat menționăm corelația implicare-emoție pozitivă-satisfacție preprofesională/succes. Implicarea în activități ar putea genera o emoție, și invers un anumit tip de emoție poate motiva o persoană pentru a realiza anumite activități.

Este incert faptul că toți elevii care se vor implica în aceste activități, vor alege ulterior o cariera didactică, însă vor fi create premise și contexte pentru ca elevii să-și autodescopere/formeze propriul interes față de profesia pedagogică. Emoțiile pozitive și interesul față de profesia didactică de fapt reprezintă structura afectivă a atitudinii pozitive față de profesia didactică, obținută din experiența implicării în sistemul de activități specifice carierei didactice.

Ideea centrală a acestei activități presupune „descoperirea” de către elev a propriilor predispoziții ascunse către cariera didactică. Fundamentarea științifică a acestei concepții derivă din abordările analitice privind teoriile științifice ce vizează ghidarea în carieră. Așadar, deducem următoarele repere științifice ce vizează ghidarea elevilor în cariera didactică, reprezentate în tabelul 1 de mai jos:

Tabelul 1. Repere științifice privind ghidarea elevilor în cariera didactică

	Teorii privind ghidarea în carieră	Repere științifice ce vizează ghidarea elevilor în cariera didactică
1.	Teoria socială a învățării privind alegerea carierei J.D. Krumboltz și Mitchella/Teoria învățării sociale a lui A.Bandura [2]	Dobândirea de către elevi a preferinței față de cariera didactică prin implicarea în experiențe de învățare; Totalitatea influențelor care impulsionează alegerea carierei didactice: factorii, cognițiile, credințele, abilitățile, acțiunile, modul de abordare a sarcinilor, potențialele problem.
2.	Teoria psihodinamică A. Roe [12]	Sistemul de motive și variabile ascunse care explică comportamentul elevului privitor la alegerea unei cariere didactice; Experiența timpurie, situația familială și în special relațiile cu părinții, comportamentele parentale pot avea influențe asupra alegerii carierei didactice.
3.	Teoria nevoilor A.H. Maslow [9]	Alegerea carierei didactice din perspectiva satisfacerii nevoii de bază.
4.	Teoria interacțiunii comunitare B. Law [8]	Rolul abilităților înnăscute în vederea alegerii unei cariere didactice; Factorul primordial în alegerea carierei didactice reprezintă interacțiunea dintre elevul viitor profesor și mediul specific adică didactic, asumarea de către elev a rolului de cadru didactic prin implicarea în activități specifice carierei didactice
5.	Teoria motivațională sau teoria factorilor duali F. Herzberg [6]	Alegerea carierei didactice este determinată de totalitatea factorilor generatori de motivație și satisfacție obținute de către elevi la stadiul școlar.
6.	Teoria trăsătură-factor Ch. Metzler-Burren (Teoria lui J.L. Holland) [7]	Sinergia dintre trăsăturile specifice ale elevului viitor pedagog (interese specifice, abilități, deprinderi, motivații) și factorii (modelele matematice elaborate pentru a produce „potrivirea perfect” individ-ocupație); Manifestarea interesul social presupune trăsături ale unei personalități sociale; Tipul de personalitate social al elevului viitor pedagog reflectă predispoziția spre profesii sociale, dintre care și cariera didactică.
7.	Teoria achiziției succesului D.D. Mc. Clelland [Apud. 11]	Obținerea unui succes preprofesional în urma implicării elevilor într-un sistem de activități specifice carierei didactice care presupunem că ar putea genera satisfacție/motivație privind alegerea carierei didactice.
8.	Teoria acțiunii F. Parsons [Apud. 10]	Organizarea anumitor acțiuni din partea elevului viitor pedagog în cadrul unor situații structurate, prin intermediul anumitor mijloace, care ar genera o intenție privind alegerea carierei didactice.
9.	Teoria reprezentărilor despre sine și despre profesie (Teoria Circumscrierii, Compromisului și a creării de sine L. Gotfredson) [4]	Rolul reprezentărilor sociale în formarea preferinței față de cariera didactică sub influența a două dimensiuni: nivelul prestigiului social al profesiei didactice și caracterul profesiei din perspectiva de gen.

10.	Teoria nevoii de ghidare/proiectare a carierei [3]	Mobilizarea elevilor viitori profesori în vederea generării propriilor nevoi de ghidare în cariera didactică; Sistemul de valori și atitudini ale elevilor viitori profesori care ar genera nevoia de ghidare în cariera didactică.
11.	Teoria acțiunii raționale – Teoria comportamentului planificat Fishbein și Ajzen [1]	Convingerile influențează atitudinile și normele sociale care la rândul lor formează intenția comportamentală care ghidează comportamentul elevului viitor pedagog privind alegerea carierei didactice; Atitudinile și convingerilor elevului viitor pedagog se corelează cu intenția acestuia de a alege cariera didactică; Schimbarea atitudinii elevului față de profesia didactică, normei subiective și a comportamentului perceput poate duce la creșterea șansei ca elevul să aleagă cariera didactică.

Acest sistem de activități specifice carierei didactice sunt grupate în 4 categorii: activități de tip formal, activități de tip nonformal, activități de tip organizatoric, activități de tip creativ-inovațional. Aceste activități pot fi organizate de către elevi atât cu prezența fizică, on-line cât și în format mixt. În figura de mai jos reprezentăm acel sistem de activități specifice carierei didactice în care pot fi implicați elevii – membrii ai Clubului „Viitorului Pedagog”.

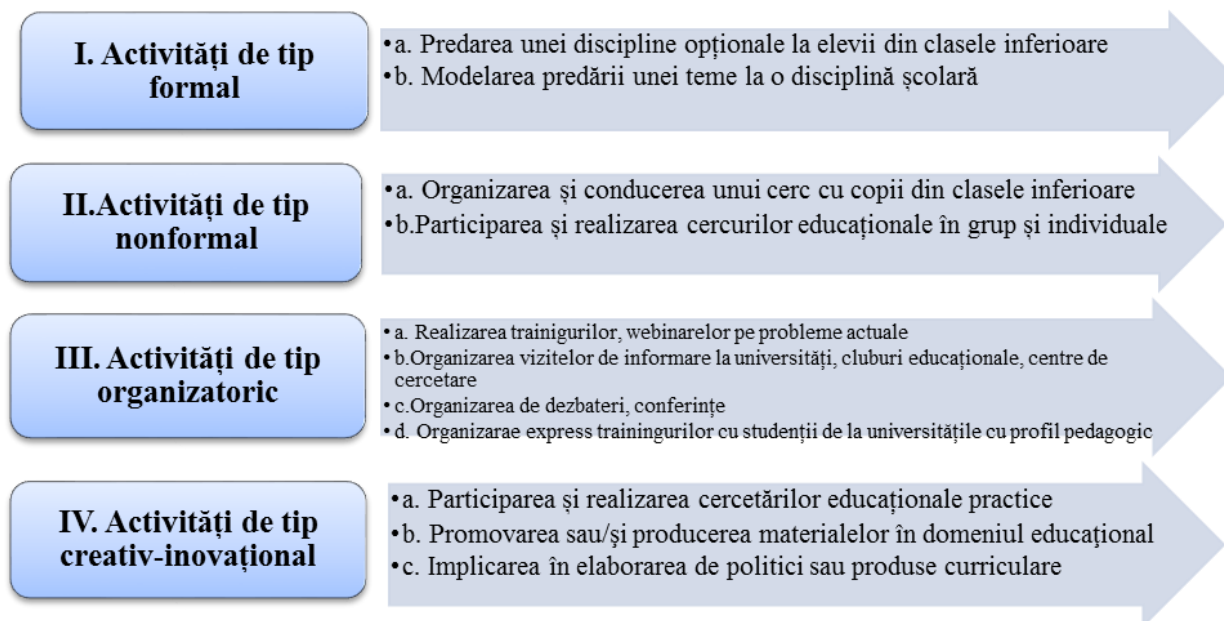

Figura 1. Sistem de activități specifice carierei didactice

I. Activitățile de tip formal presupun *predarea unei discipline opționale la elevii din clasele inferioare* sau *activitatea de modelare a predării unei teme la o disciplină școlară* fiind organizate de către elev – membru CVP, atât individual cât și sub îndrumarea CD. În cadrul acestui tip de activități elevul va avea nemijlocit rolul de cadru didactic în care se va familiariza cu principiile de organizare a activităților didactice, cu componentele procesului de învățământ, cu obiectivele și conținutul procesului de învățământ, mijloacele, formele de organizare, strategiile didactice, dar și cu componentele proiectării unității de

predare-învățare-evaluare. Desigur, că primele activități nu vor putea fi organizate independent de către elev, iar periodic în timpul lecțiilor va fi nevoie de suportul cadrului didactic de la disciplina respectivă, dar, cu cât va crește numărul activităților organizate de către elev, cu atât elevul se va simți mai încrezut și mai sigur în organizarea activităților.

II. Activitățile de tip nonformal presupun *organizarea și conducerea unui cerc cu copii din clasele inferioare cât și participarea și realizarea cercurilor educaționale în grup și individuale.*

Acest tip de activități va oferi posibilitatea elevilor pentru manifestarea inițiativei și dezvoltarea creativității acestora. În condițiile în care în instituția de învățământ general nu există un cerc școlar, atunci se va organiza unul temporar.

III. Activități de tip organizatoric presupun ca elevii să organizeze și să realizeze traininguri, webinare pe probleme actuale, vizite de informare la universități, cluburi educaționale, centre de cercetare, organizarea de dezbateri, conferințe, de express traininguri cu studenții de la universitățile cu profil pedagogic. Tematicile privind organizarea acestor tipuri de activități pot presupune subiecte generale, dar și unele specifice cum ar fi: comunicarea asertivă, leadershipul; dezvoltarea abilităților emoționale, dezvoltarea empatiei, managementul conflictelor/stresului.

IV. Activități de tip creativ-inovațional presupun *participarea și realizarea de către elevi a cercetărilor educaționale practice, promovarea sau/și producerea materialelor în domeniul educațional, implicarea în elaborarea de politici sau produse curriculare.* În cadrul acestui tip de activitate elevii vor participa activ la toate activitățile din cadrul proiectului sub îndrumarea profesorului sau al managerului executiv al proiectului. În dependență de activitățile proiectului profesorul va delega activități de care va fi responsabil elevul, să le proiecteze și să le organizeze.

Totodată elevul se va familiariza cu structura unui proiect educațional, dar și cu alte componente distinctive privind managementul proiectelor educaționale. În asemenea condiții elevul care va participa în cadrul acestui tip de activități, se va implica atât în desfășurarea proiectului dar și în diseminarea rezultatelor acestuia. Totodată, elevii vor putea realiza o cercetare pe o tematică destul de actuală iar rezultatele cercetării fiind prezentate și diseminate. Ca exemple de tematici privind realizarea unor cercetări educaționale ar putea fi „*Abandonul școlar*”, „*Siguranța on-line în rândul adolescenților*” etc.

În procesul de organizare și desfășurare a acestor activități de către elevi, se va respecta în totalitate Planul-Cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, dar și orarul lecțiilor din instituția respectivă.

Funcționalitatea și sustenabilitatea cluburilor „Viitorul Pedagog” poate fi asigurată cu ajutorul unor condiții și anume:

- ✓ Susținerea de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării prin politici de ghidare în carieră a constituirii și funcționării Cluburilor „Viitorul Pedagog” la nivel național;
- ✓ Gestionarea constituirii și funcționării a Cluburilor „Viitorul Pedagog” de către Direcțiile raionale/municipale de învățământ dar și de către administrația instituțiilor de învățământ;
- ✓ Asigurarea logistică și financiară a funcționalității Cluburilor de către Direcțiile raionale de învățământ/instituții de învățământ.

În concluzie menționăm că instituțiile de învățământ aplicând în practică acest concept de crearea acestor cluburi la nivel instituțional având ca idee centrală identificarea elevilor cu abilități, predispoziții spre cariera pedagogică și implicarea acestora în activități preprofesionale în cadrul cărora ei vor descoperi abilitățile, aptitudinile respective vor valorifica mecanismele interne de asigurare cu cadrele didactice în perspectivă. Totodată, această formă de ghidare a elevilor în cariera didactică presupune și implicarea a tuturor factorilor care contribuie și influențează elevul în alegerea unei cariere, începând cu membrii familiei și finalizând cu factorii de decizie de resort.

Bibliografie

1. AJZEN, I.; FISHBEN, M. *Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior*. NJ: Englewood Cliffs, Prentice-Hall, 1980. 278 p. ISBN: 978-0139364358.
2. BANDURA, A. *Social foundations of thought and action: a social cognitive theory*. NJ: Englewood Cliffs, Prentice Hall, 1986. 640 p. ISBN-13: 978-0138156145.
3. DANDARA, O. *Conceptualizarea ghidării carierei în contextul educației permanente*. Teză de doctor habilitat. Chișinău, 2013. 288 p.
4. GOTTFREDSON, L.S. Gottfredson's theory of circumscription and compromise. In: Brown, D. & Associates (coord.). *Career choice and development*, 4th Edition. San Francisco: Jossey-Bass, 2002.
5. GUȚU, V. Profesorul în societatea contemporană: între modernism și postmodernism. În: *Învățământul Postmodern: Eficiență și funcționalitate*. Chișinău: CEP USM, 2014. 516 p.
6. HERZBERG, Fr. *Work and the Nature of Man*. Cleveland: World Publishing, 1966.
7. HOLLAND, J.L. A theory of vocational choice. In: *Journal of Counseling Psychology*, No. 6, 1959.
8. LAW, B. A career-learning theory. In: *Rethinking Careers Education & Guidance: theory, policy and practice*. London: Routledge, 1996.
9. MASLOW, A.H. *Motivation and Personality*. New York: Harper and Row, 1954.
10. PĂUN, E. *Pedagogie. Provocări și dileme privind școala și profesia didactică*. Iași: Polirom, 2017. 230 p.
11. POPESCU-NEVEANU, P. *Psihologie*. Manual pentru cl. a IX-a. București: EDP, 1990.
12. ROE, A. Early determinants of vocational choice. In: *Journal of Counseling Psychology*, Vol.4, No.3., 1957.